

Registratienummer:

839989

**Notulen van de openbare vergadering van Provinciale Staten van Flevoland
gehouden op maandag 11 mei 2009 om 19.30 uur in het Provinciehuis te Lelystad.**

Aanwezig zijn:

Mevrouw A.E. Blik-de Jong (VVD), de heren J.M. Bos (PvdA), H. Dijkma (VVD), A.L. Greiner (CDA), leden van het college van Gedeputeerde Staten.

De heren A. van Amerongen (VVD), J.N.J. Appelman (CDA), R. TH. van der Avoort (VVD), mevrouw M.C. Bax (PvdD), de heren N. Benedictus (VVD tot 19.35 uur), M. Bogerd (SGP), mevrouw F.J.E. Boode-Groot Nibbelink (PvdA, vanaf 20.50 uur), de heren R.P.G. Bosma (VVD), W.R. Bouma (CDA), F. Brouwer (CU), N. Demirbilek (SP), B.G. van het Erve (CDA), J.E. Geersing (CU), de dames N. van Herwaarde-van Ravenzwaaij (SP), M. Jonker-Waterlander (VVD), de heer J. Kramer (VVD), de dames M.M.J.E. Kuijken (PvdA), N. de Lange (SP), M. Luyer (CDA, vanaf 20.05 uur), de heren C. Meijer (GL), W.C. Noordegraaf (VVD), mevrouw H.H. Nijhuis-Ovinge (CDA), de heren R.T. Oost (CDA), P.T.J. Pels (PvdA), J.J. Posthumus (CDA), H. van Ravenzwaaij (SP), mevrouw A.S.M. Roda (GL), de heren A.A. Rijsdorp (PvdA), W.R. Ruifrok (PvdA), R.J. Siepel (CU), A.J. Steendijk (VVD), mevrouw A. van Stenus-van Basten (VVD), de heren D.G. Schutte (CU), A. Stuivenberg (SP), K. Tadema (CU), T.H. van der Wal (SP), J. van Wieren (CDA), mevrouw T. Zeilstra-van der Meulen (PvdA).

Afwezig: de heer E. Taskin (PvdA).

Voorzitter:

De heer L. Verbeek (CdK)

Griffier:

De heer S. Jokhan adjunct griffier.

1. Opening.

De voorzitter: "Dames en heren, ik open deze vergadering van Provinciale Staten van Flevoland van 11 mei. Dat doe ik door stil te staan bij een begrafenis die een flinke delegatie van ons provinciehuis heeft bijgewoond. De begrafenis van Ingrid Hussein. Zij is u allen wel bekend. Zij heeft vaak tijdens Statenvergaderingen geholpen bij de ondersteuning/het serveren van koffie. Zij werkte bij de afdeling catering. Zij is door geweld om het leven gebracht. Wij zullen haar zeer missen. Zij was slechts 35 jaar oud en laat drie kinderen achter. Zij was een zeer gewaardeerd en geliefd personeelslid. Ik verzoek u te gaan staan zodat wij 1 minuut stilte in acht kunnen nemen."

Alle aanwezigen gaan staan en nemen 1 minuut stilte in acht.

De voorzitter: "Er is bericht van verhindering van de heer Taskin en mevrouw Boode."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, mevrouw Luyer is onderweg maar heeft de vergadering niet op tijd kunnen halen."

De voorzitter: "Bij de stemming zal blijken of zij op tijd was of niet. Misschien kunt u zodanig aan het debat deelnemen dat zij nog kan meestemmen. Zijn er nog andere berichten uit de fracties? Dat is niet het geval."

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: "Kan de agenda worden vastgesteld wat u betreft? Dat is het geval. U ziet dat de interruptiemicrofoons er nog niet staan maar er is mij verzekerd dat ze er zeker bij de behandeling van de voorjaarsnota zullen zijn. Wij hopen het eind mei te realiseren maar als dat niet lukt zeker half juni. Ik kreeg er net een vraag over en daarom antwoord ik maar in het collectief van de vergadering."

De heer Bogerd: "Ik hoop het nog mee te maken, voorzitter."

De voorzitter: "Ik weet niet precies hoe ik uw mededeling moet interpreteren."

De heer Bogerd: "Het kan alle kanten uit."

De voorzitter: "Uw gezondheid is in orde, neem ik aan."

De heer Bogerd: "Ja."

3. Mededelingen

De voorzitter: "Ik heb een mededeling die agendapunt 4 betreft. Er heeft ons een dagvaarding bereikt, waarvan ons de reikwijdte nog niet helemaal duidelijk is. Zij is gestuurd naar alle aandeelhouders van Essent, wegens te lijden schade door een partij indien u mocht besluiten tot de verkoop van de aandelen. Wij zijn op dit moment nog aan het onderzoeken hoe serieus die dagvaarding is, wie die partij eigenlijk is en of het inderdaad enige betekenis heeft of niet. De dagvaarding anticipeert op een eventueel door u te nemen besluit. Wij kunnen op dit moment nog onvoldoende overzien wat de precieze betekenis ervan is. U bent er nu in ieder geval van op de hoogte. Uiteraard zal GS u daar verder over informeren, mocht er relevante informatie beschikbaar komen. Hij is zo recent binnengekomen dat we er verder nog niets over kunnen zeggen. Kan ik overgaan tot de behandeling van agendapunt 4? Dat is het geval."

4. Agendastukken

Aandelenverkoop Essent

De voorzitter: "De aandelenverkoop Essent door de provincie Flevoland is een onderwerp dat zowel inhoudelijk/bestuurlijke aspecten kent alsook politieke. Dat is ook gebleken in de landelijk ontstane discussie. Ik kan mij voorstellen, met uw goedvinden, dat we de eerste termijn besteden aan het houden van een ronde langs alle fracties om hun standpunt hierover te vernemen voor zover zij dat willen verwoorden. Dat we de tweede termijn besteden aan het eventuele debat. Gaat u daarmee akkoord? Dan weten we in ieder geval van elkaar hoe we hier tegenover staan. Is dat een goede werkwijze? Dan begin ik links van mij bij de Partij voor de Dieren."

Mevrouw Bax: "Dank u wel, voorzitter. Wat de PvdD betreft is de verkoop van aandelen ook in productiebedrijven van energiebedrijven ongewenst. Energiebedrijven horen in handen te blijven van overheden welke leveringszekerheid en duurzaamheid aan de burger kunnen garanderen. Bij de verkoop van Essent aan RWE komt daar nog bij dat RWE een bedrijf is met een slechte reputatie op milieugebied. Nu wordt er gezegd dat dat verleden tijd is. Maar RWE wil investeren in de bouw van een kerncentrale in Belene in Bulgarije op een locatie welke door deskundigen beschouwd wordt als aardbevinggevoelig. Ook heeft RWE plannen voor de nieuwbouw van conventionele kolencentrales in Polen, zonder afvang en opslag van CO2. Zij is nu bezig met de bouw in Duitsland. Op het gebied van duurzame energie blijkt RWE de slechtste presteerder in Europa. Nu is duidelijk dat Flevoland met haar kleine aantal aandelen niet veel zou kunnen betekenen maar zij moet wel een statement durven maken en haar aandelen uit principe niet verkopen. Mocht er toch een meerderheid zijn voor verkoop dan zijn wij van mening dat de opbrengst geormerkt moet worden voor duurzame energie en energiebesparing. Ook moeten er, wat ons betreft, samen met de andere aandeelhouders, voorwaarden verbonden worden aan de verkoop. Bijvoorbeeld geen nieuwe kolencentrales, geen kerncentrales, ruime doelstellingen voor duurzame energie. Wij willen GS ontraden om over te gaan tot verkoop van de aandelen."

De heer Schutte: "Dank u wel, voorzitter. In deze extra Statenvergadering zijn de Staten in de gelegenheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het besluit van GS betreffende de verkoop van aandelen Essent."

In de openbare vergadering van de commissie Bestuur van 23 april jongstleden zijn door de fracties overwegingen kenbaar gemaakt met betrekking tot het voorstel van de verkoop van de aandelen van NUON. Waar het gaat over Essent aandelen, is in het besloten gedeelte van de vergadering door diezelfde fracties en ook door mijn fractie verwezen naar de bijdrage ten aanzien van het voorstel met betrekking tot de NUON aandelen. De fractie van de ChristenUnie constateert dat wij als Provinciale Staten geen besluit nemen over de verkoop van de aandelen Essent. Dus wat betreft de dagvaarding denk ik dat PS vanavond niet besluiten maar dat u dat wellicht als college morgen doet. Gedeputeerde Staten nemen, volgens mij, ter zake een besluit. Provinciale Staten kunnen wensen en bedenkingen kenbaar maken en daar kunnen GS wel of niet iets mee doen. Dat is onze positie. Verder is onze invloed als Flevoland, minimaal. Zowel de invloed op de bedrijfsvoering als waar het gaat over de verkoop van de aandelen. Flevoland is voor 0,0216 procent eigenaar. Als Flevoland zijn wij daarom, denk ik, volgend. Inmiddels hebben ook de Staten van Brabant zich in de richting van Gedeputeerde Staten uitgesproken over de verkoop van aandelen Essent. Is het al bekend wat de gevolgen zijn van de advisering van de Brabantse Staten en het college van GS in Brabant? De ChristenUnie fractie benadrukt nogmaals wat ook in de commissie al naar voren is gebracht namelijk: dat het de voorkeur van mijn fractie heeft dat nutsbedrijven zoals water, gas en elektra in principe in overheidshanden zouden moeten zijn. Nutsbedrijven zijn van groot belang voor de samenleving. Zij vormen in feite een eerste levensbehoefte voor de samenleving waarbij de belangen onzes inziens het beste gewaarborgd zijn wanneer de overheid daar direct bij betrokken is. De splitsingswet heeft echter de energiebedrijven in Nederland kwetsbaar gemaakt. Bovendien heeft de mislukte fusie tussen NUON en Essent een sterke Nederlandse marktpositie geen goed gedaan. Voorzitter, gelet op de opvattingen van de ruime meerderheid in de commissievergadering en naar ik aanneem ook in deze Staten, is het definitieve standpunt van GS wel voorspelbaar. Namelijk: instemmen met de verkoop van de aandelen Essent. Hoewel het wel of niet doorgaan van de verkoop van Essent aan RWE, op dit moment, praktisch gezien, in handen is van GS van Brabant. Ten aanzien van de milieuaspecten voorzitter, wil mijn fractie nogmaals benadrukken wat door GS ook als kanttekening is gemaakt in het voorstel. Het gebruik door RWE van bruinkool als sterk vervuilende energiebron. Verder speelt de kwestie van de kerncentrale in Borssele nog. Kunnen GS de Staten al informeren hoe de stand van zaken is m.b.t. het in Nederlandse handen houden van Borssele? Tenslotte, mijnheer de voorzitter, is mijn fractie niet enthousiast om Essent over te doen aan het Duitse RWE. Het lijkt ons verstandiger om deze nutsvoorzieningen in handen te houden van de Nederlandse overheid. Bovendien wijzen wij nogmaals op de milieubezwaren. Wij realiseren ons terdege dat ondanks onze bemerkingen c.q. bedenkingen andere partijen gaan beslissen over de toekomst van Essent. Wij verzoeken Gedeputeerde Staten om toch de door mijn fractie ingebrachte aspecten in de afwegingen mee te nemen en wachten de beantwoording op de gestelde vragen af."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, dank u wel. Na de behandeling van het voorstel tot vervreemding van de aandelen Essent aan het Duitse energieconcern RWE in de besloten commissievergadering van 23 april jl. kan de vraag gesteld worden: wat moet er nog meer aan argumentatie voor het voetlicht gebracht worden om de collegepartijen toch over de streep te trekken? Ieder zijn goed recht, maar de argumentatie van deze partijen was en is flinterdun. Ondanks alle tegenwerpingen, in de visie van de SP fractie, alleen op kortzichtigheid en kiezen voor de korte termijn gestoeld. Een argumentatie die ons doet denken aan de periode rond het referendum over de zogenoemde EU-grondwet van 2005. Toen het er in de peilingen steeds meer naar uit ging zien dat de meerderheid van de mensen tegen die grondwet zou gaan stemmen riepen de volksvertegenwoordigers van dezelfde politieke partijen om het hardst dat dit zeer schadelijk voor ons land zou kunnen zijn. We zouden niet meer serieus genomen worden. Het licht zou wel eens uit kunnen gaan. Ja, er zou zelfs van een oorlogsdreiging sprake kunnen zijn. Alhoewel dit laatste als een 'slip of the tongue' gezien moest worden. De werkelijkheid is gelukkig anders gelopen, maar de consequenties van de uitspraak van de mensen is nooit geaccepteerd en ondanks de verkiezingsbelofte van de PvdA is een nieuw referendum uitgebleven. Voorzitter, zijn er in deze geen parallellen te trekken voor wat betreft het voornemen tot vervreemding van de aandelen Essent. Een groot deel van de mensen in de straat is tegen dit voornemen, zelfs de partijvoorzitter van de PvdA roept haar volksvertegenwoordigers op om hier niet in mee te gaan. Desondanks ligt het toch in het voornemen van de PvdA om zich achter het voorstel van GS te scharen onder het motto: we kunnen niet anders want eigenlijk is het bij de splitsingswet al geregeld, alle informatie wijst uit dat Essent, Europees gezien, een te kleine speler is om van belang te zijn.

Het gaat slechts om een gering belang en dan heb je toch geen zeggenschap en financieel gezien zet het voor de provincie geen zoden aan de dijk. Hoewel we als SP fractie niet te lang bij het historisch besef van deze partijen stil willen blijven staan, zijn het uitgerekend wel deze partijen die vanaf 1980 in wisselende samenstellingen het neoliberale denken in Nederland hebben geïntroduceerd en daarmee de vermarkting van de publieke zaak hebben omarmd en doorgevoerd. In deze heeft de PvdA aan het begin van de jaren 90 van de vorige eeuw niet alleen de ideologische veren afgeschud, maar in de visie van de SP fractie zijn ze toen ook de weg compleet kwijt geraakt door als onderdeel van de kabinetten van Wim Kok als meest fervente uitvoerders van de neoliberale agenda op te treden. Van horen zeggen hebben we de uitspraak dat voor hun verkiezingsmotto: 'Sterk en sociaal' net zo goed 'VVD'ers zonder geld' gelezen zou kunnen worden, maar deze uitspraak zou onze fractie niet voor haar rekening willen nemen. Voorzitter, terug naar het voorstel tot vervreemding van de Flevolandse aandelen Essent en de bedenkingen die de Socialistische Partij tegen dit voorstel heeft. We doen dit langs de lijn van informatieverstrekking, splitsingswet, omvang van het aandelenpakket, schaalgrootte van Essent versus de Europese marktpartijen, duurzaamheid van het energieconcern RWE en de financiële consequenties voor de mensen in Flevoland.

Informatieverstrekking: voorzitter, zeker geen van de Statenleden kan zeggen dat GS en de ambtelijke organisatie niet gezorgd hebben voor voldoende informatieverstrekking. Daarvoor dank. Daarnaast was ieder Statenlid op eenvoudige wijze in de gelegenheid om aan aanvullende informatie over dit onderwerp te komen. Adviesbureaus met mooie namen als Simmons & Simmons, PricewaterhouseCoopers, de Brauw Blackstone Westbroek en Deloitte & Touche, alsook de commercieel directeur van Essent wisten ons als geen ander te vertellen dat de verkoop van Essent aan het Duitse energieconcern RWE het beste alternatief was na het niet doorgaan van de fusie met NUON. Verbazingwekkend hierbij was wel dat er nauwelijks of geen bedenkingen door deze deskundigen naar voren werden gebracht. Het adagium was en is verkoop heeft grote voordelen. Nu willen we als SP fractie om die reden de adviezen niet direct als broddelwerk bestempelen, alhoewel ook in deze geldt dat 'Wie betaalt, die bepaalt'.

Splitsingswet: als braafste jongetje uit de klas van de Europese Unie heeft Nederland als één van de eersten in het kader van het neoliberale denken de splitsing van de energiebedrijven in een productie- en leveringsbedrijf en een netwerkbedrijf wettelijk verplicht gesteld. Daar is geen twijfel over. Overigens zeer tegen de zin van de energiebedrijven zelf. Dat de ons omringende landen hier nog steeds niet in mee zijn gegaan en zeer waarschijnlijk ook niet zullen gaan, is voor onze regering geen teken aan de wand geweest. Dat de verplichting om hiertoe over te gaan vanuit Brussel toch anders gelezen moet worden heeft tot op heden ook niemand aan het denken gezet. Nu hierover inmiddels in Brussel een compromis is bereikt dat splitsing van gas- en elektriciteitsbedrijven aanmoedigt maar niet verplicht stelt, is wel duidelijk dat Nederland met de Splitsingswet ver voor de muziek uit liep. Feit is dat bij de verkoop van het productiebedrijf van Essent aan het Duitse RWE dit deel van Essent onderdeel gaat uitmaken van een ongesplitst energieconcern. Hoe bedoel je: we kunnen niet anders want eigenlijk is het bij de Splitsingswet al geregeld! Zeer onlangs deed de minister van Economische Zaken, de CDA'er mevrouw Van der Hoeven, nog een duidelijke oproep, waarbij zij stelde dat er teveel onzekerheden bij deze verkoop zijn. Haar bezwaar richt zich er onder andere op dat RWE niet van zins lijkt te zijn om te gaan splitsen, en de afspraak is dat gesplitst en ongesplitst niet zouden worden samengevoegd.

Omvang van het aandelenpakket: De provincie Flevoland is met 32.331 aandelen voor 0,0216 % eigenaar van Essent. Hiermee behoort Flevoland tot de kleinste categorie aandeelhouders. Is dit nu voor de SP fractie een maatstaf waarom we toch vooral tot verkoop van het aandelenpakket Essent over moeten gaan? Bijna 2 jaar geleden deden GS het voorstel om voor ongeveer een zelfde orde van grootte aan aandelen van het waterleidingbedrijf Vitens N.V. te verwerven. Onderbouwing van dit voorstel bestond toen onder andere uit het algemeen publieke belang en niet louter uit financiële overwegingen. Daarnaast werd toen opgemerkt dat hiermee invulling werd gegeven aan een overheid met een volledig pakket aan publieke rollen. Met de beste wil van de wereld kan de SP fractie niet anders dan tot de conclusie komen dat deze twee voorstellen in ieder geval de schijn hebben met elkaar in tegenspraak te zijn. Of vertegenwoordigt Essent geen algemeen publiek belang en spelen hier wel degelijk louter financiële overwegingen? Nee, voor de SP fractie geldt dat energie (elektriciteit en gas) een belangrijke basisvoorziening is die tot de primaire levensbehoeften van de moderne mens gerekend moet worden. Daarom vinden wij dat deze nutsvoorzieningen niet aan de grillen van de markt overgelaten mogen worden. Want bij verkoop van het aandelenpakket raken de inwoners van Flevoland, hoe gering ook, de zeggenschap over deze energievoorziening voorgoed kwijt.

Daarom vindt de SP fractie het van groot belang dat het aandelenpakket Essent in publieke handen blijft.

Schaalgrootte van Essent versus de Europese marktpartijen. Volgens de adviseurs en Essent zelf is overname de enige weg om zich als productie- en leveringsbedrijf in de toekomst Europees staande te kunnen houden, want ook voor deze markt geldt: groot, groter, grootst. Voorzitter, als Staten zijn wij vrijwel vanaf het begin geïnformeerd door mensen die wij in de regel zien als deskundig, goedgeïnformeerd en objectief. Je wordt meegenomen in stellingen en aannames waarvan je denkt, als zij dat zeggen zal het wel zo zijn. Maar als je kijkt naar alle fusies en overnames van de laatste 20 tot 30 jaar, dan kun je eigenlijk constateren dat dit soort beslissingen altijd binnen een heel beperkte kring van mensen worden genomen, min of meer vanuit een soort circuit. Schaalvergroting is een beetje als de Keizer die elke dag maar weer door zijn hofhouding wordt geprezen vanwege zijn mooie kleren. Maar waar blijft nou dat jongetje (het mag van mij ook best een meisje zijn) dat zijn naaktheid ziet? Voorzitter, waar zit die naaktheid dan? Nou, bijvoorbeeld in het stellen van de vraag of schaalvergroting werkelijk noodzakelijk is. Wij vinden het echt meer dan onthutsend dat dit als één van de belangrijkste argumenten wordt aangevoerd, terwijl er geen enkel objectief onderzoek ligt dat deze logica aantoot of bewijst. Zo wordt bijvoorbeeld door het adviesbureau Deloitte & Touche gesteld, dat schaalvergroting een beproefd instrument is om efficiency in de kostenstructuur te bereiken. Ja, beproefd is het, maar laat die resultaten van die beproeving nou eens zien! Simpelweg stellen dat iets vaak gedaan is en daarmee suggereren dat het dus goed is, vinden wij te zwak. We kunnen het GS en de adviesbureaus niet kwalijk nemen dat er geen onderzoek ligt dat dit aantoot. Die onderzoeken zijn er namelijk niet. Het is in feite een soort ideologie. Welke voordelen brengt de schaalvergroting die na fusie ontstaat op het vlak van de brandstofrisico's met zich mee? Worden de inkooprisico's beter afgedekt of is het, contrair gezien, ook mogelijk dat de schaalvergroting juist grotere inkooprisico's met zich meebrengt?"

De voorzitter: "Mag ik even interrumperen. Kunt u langzamerhand naar een afronding toegaan? Anders wordt uw bijdrage wel erg lang en er zijn ook nog andere fracties die het woord willen voeren."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, ik dacht dat er geen tijdslimiet was gesteld."

De voorzitter: "Nee, maar ik mag u er als voorzitter wel op aanspreken dat u wat lang aan het woord bent. Maak uw betoog af. Het is niet mijn bedoeling u te stoppen. Probeert u het alstublieft wat korter te maken."

De heer Stuivenberg: "Ik zal dit deel afmaken en de andere delen die ik van belang vindt nog even voor het voetlicht brengen."

De voorzitter: "Ik wil u niet de mond snoeren. Dat is mijn bedoeling niet. Ik wil u wel vragen om tot afronding van uw betoog te komen."

De heer Stuivenberg: "In dit licht is het eigenlijk heel erg vreemd en typerend dat geen van de adviesbureaus bij hun rapportages ooit gewezen hebben op allerlei onderzoeken die in deze door de Utrechtse professor dr. Hans Schenk zijn gedaan. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat schaalvergroting boven een bepaalde schaal negatief uitwerkt en dat de stelling van Prof. Schenk, dat de ideale maat voor een energiebedrijf 6.000 Megawatt is, is gebaseerd op deugdelijk wetenschappelijk onderzoek. Onderzoek dat het tegendeel aantoot is er niet. Het argument van schaalvergroting geeft de SP fractie dan ook geen enkele aanleiding om hierin mee te gaan.

Duurzaamheid van het energieconcern RWE: Voorzitter, door schaalvergroting wordt het goedkoper, kunnen we meer investeren in duurzaamheid, ja ontstaat het paradijs op aarde. Natuurlijk wordt hier de grootst denkbare onzin mee betoogd. Waarom? Gewoon omdat de huidige praktijk aantoot dat het onzin is. Hoezo het grootste energieconcern het meest milieuvriendelijk? Het is op dit moment niet waar. Essent is aanmerkelijk milieuvriendelijker dan het grote RWE. Nee, de huidige praktijk wijst uit dat praktisch het tegenovergestelde waar is, maar in de toekomst zou dat allemaal veranderen! Uit binnenlandse en buitenlandse publicaties weten we dat RWE een uitgesproken slechte reputatie heeft op milieugebied.

Het bedrijf is groot in de winning en verbranding van bruin- en steenkool en ziet daarnaast veel heil in kernenergie. Moeten we aan een dergelijk concern, dat aangeeft de verkoopprijs van Essent te verhogen als het concern een vergunning krijgt om een tweede kerncentrale in Nederland te bouwen, onze Essent overdoen? Nee toch voorzitter, dat kan toch niet waar zijn! We getroosten ons als provincie Flevoland een ambitieuze inspanning om aan de milieudoelstellingen te voldoen. Zouden we dan bij deze verkoop gewoon wegstappen? De SP fractie doet daar in ieder geval niet aan mee!

Financiële gevolgen voor de inwoners van Flevoland. Ogenscheinlijk heeft de verkoop van Essent aan het Duitse energieconcern RWE voor de Flevolandse inwoners op korte termijn geen directe gevolgen. Immers de inkomsten uit het dividend van Essent zijn voor onze provincie slechts van marginale grootte en kunnen gemakkelijk in de begroting worden opgevangen. Maar hoe zit dit voor de inwoners op de langere termijn? Ja, want vermarkting wil toch ook zeggen dat er winstmaximalisatie plaats moet vinden! Winst die onder andere door de inwoners van Flevoland opgebracht moet worden, want zij zijn uiteindelijk toch degenen die het gelag betalen. Op dit moment doet het Bundeskartellamt onderzoek naar de veel te hoge elektriciteitstarieven van het energieconcern RWE. Inderdaad, het is nog maar een onderzoek, en zolang niets bewezen is, ben je onschuldig, maar toch! Hoe komt het eigenlijk dat onze energiebedrijven het zo goed doen op de wereld energiemarkt? Waarom worden er geen lessen getrokken uit de ervaringen in Amerika en Groot-Brittannië, of moeten we in onze kortzichtigheid meewerken aan een zelfde debacle als met de banken heeft plaatsgevonden. Tot slot voorzitter, hebben we het in de visie van de SP fractie gewoon over het verkwaselen van de publieke belangen voor een bordje linzen en de gevolgen daarvan staan al opgetekend in heel oude geschriften. De SP fractie doet daar niet aan mee! Een achterhoede gevecht, neen! Wij achten het publieke belang aanmerkelijk hoger en worden daarin gesteund door een groot deel van de Flevolandse inwoners. Geen kortzichtige financiële voordelen, waarvan uiteindelijk de inwoners toch de rekening kunnen gaan betalen, maar een solide basisvoorziening die door samenwerking de publieke belangen prima kan behartigen en de concurrentie met de grote Europese energieconcerns meer dan aan kan. Ze zijn Nuts! Dank u wel."

De voorzitter: "Dank u wel. Ook voor uw bereidheid om het wat in te korten. Ik constateer dat de heer Benedictus de vergadering heeft verlaten."

De heer Ruifrok: "Ja, voorzitter zo heb ik onverwacht een verheugende, boeiende en leerzame avond. Op zich is het mooi dat de Socialistische Partij nu ook in de Staten van Flevoland ineens blijkt politiek te bedrijven en een principiële verhaal te kunnen houden. Op zichzelf is het boeiend en leerzaam om te ontdekken dat de SP kennelijk in deze Staten een deel van haar profiel wil ontlenen aan het maken van een soort karikatuur van mijn fractie: de PvdA. Het betekent dat we nog iets kunnen verwachten en ik verheug me daarop bij een wezenlijk politiek debat dat gaat over Flevolandse zaken. Straks bij de Algemene Beschouwingen. Wat mij betreft mag de SP dan 3 maal zoveel spreektijd in beslag nemen als zij dat vandaag heeft gedaan als dat leidt tot een inbreng die op hetzelfde principiële niveau ligt en met dezelfde degelijkheid voorbereid is, over zaken waar wij werkelijk over gaan in Flevoland. Dat is precies het dilemma van de PvdA fractie op dit punt, voorzitter. Wij zullen ons overigens gewoon, zoals altijd, - dat mag u opportunistisch noemen - een praktische partij tonen. Het gaat over 0,0216 % van de aandelen. Het gaat over aandelen waar grote aandeelhouders - Brabant met een marge tegen, maar de verwachting is dat de verkoop doorgaat - en Overijssel met een meerderheid besloten hebben de aandelen te vervreemden. Dan ziet mijn partij niet in waarom daar in deze Staten een volstrekt principiële discussie over zou moeten worden gestart met een uitkomst die, in praktische zin voor Flevoland, een uitermate merkwaardige positie met zich meebrengt en een dilemma opwerpt. Voorzitter we hebben het gevoel dat we er nauwelijks of niet over gaan. We hebben ook het gevoel dat we de Flevolandse inwoners geen dienst bewijzen met het ingaan tegen een beslissing die op een niveau is genomen waar wij niet over gaan en die leidt tot een conclusie die uitermate duidelijk zal blijken te zijn. Namelijk: gewoon vervreemding van de aandelen. Voorzitter, ik heb eigenlijk niet de behoefte om daar verder nog aan toe te voegen dat uiteraard ook in mijn fractie discussies plaatsvinden over of je dit principiële wenselijk moet vinden en welk nut je er precies mee dient en of het in het kader van duurzaamheid verstandig is om dit soort dingen te doen. Het kost mij nu te veel tijd om die discussie hier in de Staten te voeren en daarmee is het standpunt van de PvdA een praktisch, zij het misschien opportunistisch, standpunt: wij adviseren het college om zich aan te sluiten bij datgene wat de meerderheid van de grote aandeelhouders in deze gaat doen met de aandelen Essent."

De heer Bogerd: "Ja voorzitter, wanneer je een standpunt inneemt is het verstandig om alle stukken nog een keer goed door te nemen. Om te kijken wat de redenen zijn om een bepaald oordeel te hebben en GS een advies te geven. Voor de SGP is de Flevolandse situatie van belang geweest. Als je daarover spreekt zijn er eigenlijk vier punten die bij ons gespeeld hebben. Dat is allereerst de verhouding verantwoordelijkheid en zeggenschap. Als ik immers ergens verantwoordelijk voor ben dan moet ik daar toch ook minimaal iets over te zeggen hebben. Het tweede is de continuïteit van het beleid van Essent zoals dat is ingezet. Het derde punt is hoe wordt verdergegaan met de opwekking en het gebruik van duurzame energie en hoe wordt omgegaan met de personele aspecten bij een dergelijke fusie. Voorzitter, dan kom ik tot de conclusie - we praten hier over activiteiten van de commerciële tak van Essent- dat als het gaat over zeggenschap en verantwoordelijkheid, de 0,0216 % (ik weet niet hoe je het uit moet spreken) bijna 0,0 is. Je bent er toch verantwoordelijk voor. Je zou kunnen stellen: wat is nu eigenlijk onze zeggenschap? Goed, men kan zeggen: er kunnen signalen worden afgegeven. Prima! Dan wil ik toch even de achterliggende jaren in herinnering brengen. Ik heb het nog niet meegemaakt dat deze Staten een motie hebben aangenomen over het beleid van Essent en ik heb het ook nog niet meegemaakt dat deze Staten een motie hebben aangenomen om te zeggen: Essent je doet het verkeerd. Wij willen als Staten veel meer. De Gedeputeerde is zelfs niet met het mandaat op stap gestuurd om in de aandeelhoudersvergadering van Essent het een en ander naar voren te gaan brengen. Ik vind dat we dan terug moeten naar de proporties van eerlijkheid. Hoe groot is nu de verantwoordelijkheid en welk aandelenpakket heb je? Dus, gelet op het zeer geringe aandelenpakket en het beleid van de achterliggende jaren van de provincie Flevoland binnen de aandeelhoudersvergadering zijn er, wat de SGP betreft, geen redenen om het college te adviseren om de aandelen niet te verkopen. Ik wil in reactie op de SP toch ook nog even het contract dat gesloten wordt naar voren halen. RWE verklaard zich in te zullen spannen waar het gaat om de CO2 opslag, het op grote schaal gebruiken van biomassa, het streven om mee te werken aan 20% van de Nederlandse energieopwekking uit wind. Wat ons betreft mag dat liever zonne-energie zijn en geen wind. We steken bergen geld in windmolens en de opbrengst is zeer gering. Uit zonne-energie kunnen we echter enorm veel winnen. Al deze dingen, zelfs het streven om in Nederland een innovatiecentrum op het gebied van energie op te zetten - dat komt natuurlijk in Flevoland- daar zet RWE een handtekening onder. Voorzitter, dan denk ik: we moeten de balans wel in evenwicht houden. Laatste punt: daar zit ik hier in de eerste plaats voor, het aandelenpakket dat verkocht wordt: levert dat wat op? Ja, het is een goede prijs, maar ik vind wel dat als we dat geld ontvangen we dat in de eerste plaats moeten benutten voor duurzame energie. Ik wil daar van GS wel een harde toezegging over hebben. Eigenlijk zal het zo moeten zijn dat Flevoland een cocktail wordt van diverse vormen van duurzame energie. De benutting van wind, aarde en zon. Laat Flevoland dan de proeftuin zijn van die cocktail. Laten wij als provincie, als gemeentebesturen in Flevoland maar ook als Waterschap samenwerken. Laat GS dan de aanzet geven tot de groene golf waarop ook het bedrijfsleven kan meesurfen. Naast 'natuurlijk Flevoland' ook 'energiek Flevoland'. Voorzitter wat ons betreft mag u deze aandelen verkopen."

De voorzitter: "Dank u wel. De gedeputeerde van Financiën informeert mij zojuist dat het uitgesproken moet worden als 216 10.000e procent."

Mevrouw Roda: "Dank u wel. Ja, ik wil er eigenlijk mee beginnen om mijn rechter buurman eraan te herinneren dat deze Staten nog niet zo heel lang geleden een motie hebben aangenomen waarin aan de gedeputeerde gevraagd is om tegen Essent te zeggen dat het geen goed plan was om een kolencentrale te bouwen."

De heer Bogerd: "Ja maar dat was ook nadat anderen dat rondgeroepen hadden. Wij liften gewoon mee met anderen. Het is niet ons eigen beleid geweest. Wij hebben nooit het initiatief genomen om de gedeputeerde op pad te sturen naar de aandeelhoudersvergadering en tegen hem te zeggen: daar ga je voor en je komt niet terug voordat het bij die mensen tussen de oren is gezet hoe wij erover denken."

Mevrouw Roda: "Ik kan me wel herinneren dat er iets van die strekking in de motie stond. Daar kunnen we het straks nog wel over hebben. Laten wij ons nu bepalen tot de voorgenomen verkoop. Het zal niemand verbazen dat wij als GroenLinks geen voorstander zijn van de vervreemding van de aandelen van Essent. Hoewel het om een klein aandelenpakket gaat vind ik dat wij ons niet kunnen onttrekken aan een principiële discussie."

In onze visie hoort de energievoorziening, als basisvoorziening, in publieke handen te zijn. Dat betekent dus ook dat de aandelen van de energiebedrijven - energie is een eerste levensbehoefte- niet moeten worden overgeleverd aan de grillen van de markt. Momenteel hebben we te maken met een economische crisis. Die vormt de achtergrond van deze voorgenomen transactie. Je ziet dat in zulke onzekere tijden mensen hun aandelen een beetje vasthouden. Het is dus vreemd om ze op dat moment juist te gaan verkopen. Dat terzijde. Ik denk dat we geen stappen zouden moeten nemen waarvan we op dit moment de gevolgen niet kunnen overzien. We kunnen de gevolgen van de verkoop van Essent aandelen aan RWE volgens ons op dit moment onvoldoende overzien. Wat we wel weten, de SP refereerde hier al aan, is dat in de praktijk is gebleken dat energieprijzen stijgen na de fusies van energiebedrijven. In feite is dat wel logisch want de kosten die samenhangen met de overname moeten uiteindelijk opgebracht worden door de afnemers van die energie. Dat zijn dus de consumenten. In dit geval gaat het om RWE. Het is een beursgenoteerd bedrijf. Dat betekent dat de aandeelhouders van dat bedrijf vooral kijken naar de beurskoers en niet direct naar de energieprijzen voor de consument. We hebben allemaal gezien welk desastreus effect die oriëntatie heeft gehad in de financiële sector. Nu gaan wij kiezen voor een zelfde ramkoers in de energiesector. Saillant detail is dat de directeur van RWE vorig jaar een inkomen van € 7.000.000 heeft opgestreken. Ook dat moet dus worden opgebracht door, onder andere, de Flevolandse consument. Hoe moeten wij aan onze inwoners uitleggen dat deze verkoop goed is voor hun portemonnee. Dan is het ook nog zo dat RWE nog voordat de verkoop überhaupt rond is, al dure toezeggingen aan de huidige aandeelhouders doet. Zij kunnen namelijk een extra bonus ontvangen als RWE na de overname een tweede kerncentrale mag bouwen in Borssele. Het riekt een beetje naar omkoping en wij vinden deze koppelverkoop volstrekt af te wijzen. Hoe bescheiden ook, Flevoland ontvangt jaarlijks een dividenduitkering van Essent. Die middelen kunnen wij inzetten voor onze provincie en de bestemming wordt op democratische wijze bepaald. Op die manier vloeit een deel van de winst van het bedrijf terug naar de mensen die de winst hebben opgebracht. Mocht er overgegaan worden tot verkoop van de aandelen dan vervalt deze dividenduitkering. De winst, waaraan dezelfde Flevolandse inwoner blijft bijdragen, komt in de zakken van beleggers terecht en kan niet op democratische wijze ingezet worden ten bate van de maatschappij. De splitsingswet. Er wordt steeds maar gezegd dat we nu voor een voldongen feit staan als het gaat om de splitsingswet. In onze visie is dat wat te snel geconcludeerd. Er werd net al gerefereerd aan een opmerking van onze minister van Economische Zaken. Duidelijk is dat Brussel meer ruimte laat dan aanvankelijk werd gedacht. Andere Europese landen zijn nog lang niet zover. Ook vanuit het Nederlandse bedrijfsleven komen inmiddels geluiden dat het misschien goed is om op dit punt het beleid op te schorten. We spreken nu van een ongelijke basis tussen Essent en andere energiebedrijven zoals RWE. Toch wordt er gedacht dat het goed zal zijn om de verkoop door te zetten. Wij stellen voor dat het beter zou zijn om af te wachten hoe deze situatie zich ook in andere landen verder ontwikkelt. Wij zien ons op dit punt gesteund door een meerderheid van onder andere de Brabantse Staten. Ook door de Brabants/Zeeuwse werkgeversvereniging. Deze zond op 7 mei een brief naar Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant waarin zij concluderen dat verkoop op dit moment niet verstandig is en zij adviseren GS van Noord-Brabant om het besluit op te schorten. Ik wil ook nog iets zeggen over duurzaamheid. Wat ons betreft moet de energiemarkt zich zo snel mogelijk ontwikkelen tot een echt duurzame sector. Wij voorzien dat deze verkoop eigenlijk alleen maar tot het tegendeel zal leiden. Er is al veel gezegd over de duurzaamheid van RWE. Het is een bedrijf dat eigenlijk niets op heeft met duurzaamheid. Bruinkoolproductie met enorme vervuilende gevolgen voor het milieu. De aangekondigde bouw van een poederkolencentrale. Een volstrekt achterhaalde technologie, maar er zijn wel plannen van RWE om die in de Eemshaven neer te zetten. Om de voorzitter van de PvdA te citeren: het betreft een Duitse kolenboer, een viezerik waar je in de rode familie niet mee durft thuis te komen. De SGP refereerde er net al even aan. Als onderdeel van de verkoopovereenkomst tussen Essent en RWE is een ontwikkeling- en duurzaamheidsvereenkomst opgesteld. Ik kan u zeggen dat wij niet onder de indruk zijn van deze overeenkomst. Vooral niet omdat er nauwelijks invulling wordt gegeven aan de wijze waarop partijen zich aan deze overeenkomst zullen binden. Er komt onvoldoende tot uitdrukking dat RWE zich ook daadwerkelijk verplicht tot deze afspraken. Er is niet vastgelegd welke sancties er zijn als RWE zich niet aan deze overeenkomst houdt. Kortom zo zacht als boter. Concluderend: Wij adviseren om het besluit tot verkoop van de aandelen Essent aan RWE, op te schorten."

De heer Posthumus: "Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de discussie over het voorgenomen besluit om tot verkoop van de aandelen Essent over te gaan, heeft in andere provincies de gemoederen flink beziggehouden. Daar waar het aandelenpakket een omvang heeft die van doorslaggevende betekenis is voor het behalen van de vereiste 80 procent, past onze provincie met een aandeel van slechts 0,0216%, een bescheiden rol. Dat neemt niet weg dat ook hier de gevoelens van onzekerheid merkbaar zijn. Onzekerheid over het afstoten van het belang in een bedrijf dat zorgt voor een belangrijke voorziening namelijk: het leveren van energie. Deze onzekerheid is niet op zijn plaats. Immers het kenmerkend element van de splitsingswet is dat het netwerkbeheer in overheidshanden blijft en de energievoorziening van hoogspanningsmast tot meterkast gewaarborgd blijft. Dit belang, in combinatie met de reële prijs voor energie, een betrouwbare levering en aandacht voor duurzame productie, dient door middel van wet en regelgeving veilig te worden gesteld. Het CDA is van mening dat op deze punten voor ons een rol als overheid is weggelegd. Niet in het participeren in een onderneming die zich concurrerend beweegt op de Europese energiemarkt, met daarbij de nodige risico's waar wij als provincie geen of nauwelijks invloed op hebben. Nadat de voorgenomen fusie met NUON niet is doorgegaan, is het samengaan met een buitenlandse partner als RWE onvermijdelijk. Naar onze mening biedt de voorgenomen overeenkomst voldoende perspectief voor consument en bedrijf en is het tevens een goed moment voor ons om de aandelen te vervreemden. Dank u wel."

De heer Van Amerongen: "Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik wil allereerst de SP bedanken voor de grote rol die zij de VVD toedicht met betrekking tot de ontwikkeling van de marktwerking en het neoliberalisme. Dan ga ik nu over tot mijn betoog met betrekking tot Essent. Formeel betreft het hier een voorgenomen besluit van GS waarbij PS nu voor de tweede keer in de gelegenheid wordt gesteld haar eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken. In de commissievergadering van 23 april heeft de VVD -fractie de eerste gelegenheid gehad om haar gevoelens betreffende de eventuele verkoop van Essent aandelen te delen met de andere fracties. Dat heeft pittige discussies opgeleverd. De betrokkenheid van de Flevolandse burgers bij dit dossier is erg groot. Gezien de lawine aan mails die ik ook weer dit weekend heb mogen ontvangen van zowel voor- als tegenstanders van de verkoop. Ook landelijk is deze casus inmiddels een hot item, gelet op de wijze waarop de pers de discussie en de uitkomst van de stemming in respectievelijk de Brabantse en Overijsselse Staten heeft opgepakt. Binnen partijen en fracties is landelijk een gevarieerd stemgedrag waar te nemen. Het voorgenomen besluit van GS komt neer op verkoop van de betreffende aandelen. In financiële zin heeft de verkoop voor onze provincie relatief weinig om het lijf. Een verkoopopbrengst van maximaal € 2.000.000 en een verlies aan dividend van een aantal tonnen betekent dat wat wij ten opzichte van bijvoorbeeld de provincies Noord-Brabant en Overijssel ontvangen, eigenlijk peanuts is. In principiële zin is tegen de verkoop een aantal bezwaren in te brengen. Die bezwaren hebben wij ook gehoord van de diverse partijen. De ChristenUnie, de PvdD, SP en GroenLinks. Eén van die bezwaren zou kunnen zijn dat de verkopende partij een ongesplitst bedrijf is en een bedrijf is dat voor zijn energieopwekking nog gebruik maakt van het milieuvervuilende bruinkool. Het beeld dat RWE milieuvervuilende energie opwekt is wellicht vanuit het verleden gezien verdedigbaar. Zeker niet wanneer we kijken naar de in de meerjaren investeringsplanning van RWE opgenomen miljarden uitgaven die vooral gericht zijn op groene energie. Daarbij mag niet onvermeld blijven dat op dit moment al stroom van onze eigen Flevolandse windmolens door RWE wordt afgenomen. Bij de presentatie van Essent is aangegeven dat genoemde onderneming, op termijn, geen bestaansrecht meer heeft. In het geweld van de grote energiepartijen zal Essent geen onderhandelingskracht meer hebben met alle bedrijfseconomische gevolgen van dien. Ook zonder de Nederlandse splitsingswet zou Essent het leveringsbedrijf in de verkoop hebben gedaan, c.q. hebben moeten doen. Een eventuele samenwerking met de NUON zou nog een optie kunnen zijn, ware het niet dat bij effectuering hiervan de kans groot is dat de NMA er een stokje voor steekt. Een tweede principiële bezwaar zou kunnen zijn dat door verkoop van de aandelen, de provincie - lees de overheid- niet meer in de gelegenheid is het publieke belang te bewaken voor de Nederlandse en Flevolandse burger. Het is formeel gezien een terechte constatering dat we met de verkoop van de aandelen onze zeggenschap als aandeelhouder verliezen. Door het feit dat onze provincie slechts voor een zeer gering deel aandeelhouder is, 0,0216%, was deze invloed al feitelijk nihil. Die invloed wordt vanzelfsprekend echt nihil wanneer Essent om bedrijfseconomische redenen op termijn de deuren moet sluiten. Met alle gevolgen, voor de leveringszekerheid voor de Flevolandse burger, van dien. Het is overigens niet zo, dat wil ik nogmaals benadrukken, dat bij verkoop de overheid totaal geen zeggenschap meer zou hebben over de energievoorziening."

Het energie netwerk is en blijft in handen van de overheid. Kortom, alles tegen elkaar afwegend kan de VVD -fractie zich vinden in het voorgenomen besluit tot verkoop van de Essent aandelen. Overigens is daarbij enige relativiteitszin wel op zijn plaats. Door het feit dat wij slechts een zeer kleine speler in het geheel zijn, zal de houding van de Flevolandse Staten, geen enkele invloed hebben op de daadwerkelijke effectuering van de overname van Essent door RWE. Dank u wel."

De voorzitter: "Dank u wel. Ik heb begrepen dat er een enkele vraag is waar de gedeputeerde graag even een kort antwoord op wil geven."

Gedeputeerde Bliek: "Dank u wel, voorzitter. Er zijn twee vragen. Eén van de ChristenUnie en één van de SGP. De vraag van de ChristenUnie is: is het al bekend wat de gevolgen van de advisering van Provinciale Staten van Noord-Brabant zijn. Dat is nog niet bekend. Het ligt in de lijn der verwachting dat Gedeputeerde Staten daar morgen een uitspraak over doen. Er zijn op dit moment wat dat betreft wat tegenstrijdige berichten. Ik denk dat we het gewoon moeten afwachten. GS moeten dus nog een uitspraak doen. De tweede vraag van de SGP is: een harde toezegging van dit college om de opbrengsten die de verkoop van de aandelen met zich meebrengen, geheel te besteden aan duurzame ontwikkeling/duurzame energie. Op dit moment kan het college daar nog geen uitspraak over doen. Dat heeft twee redenen. De eerste is dat er door de verkoop van de aandelen, dividend wegvalt. Dat betekent inkomsten van de provincie. Als dat ordentelijk financieel gedaan moet worden, is het nodig om een gedeelte van de € 2.000.000 weg te zetten en er renteopbrengst uit te krijgen om op die manier de dividendinkomsten die gemist zullen worden, te compenseren. Het tweede is dat ik die toezegging eigenlijk niet kan doen namens het college - zonder hen geraadpleegd te hebben - omdat u er eigenlijk uiteindelijk overgaat. Dus als het zover komt en u verzoekt het college om er een voorbereidende notitie over te maken, dan wil ik dat met alle plezier faciliteren. Uiteindelijk vindt het debat over hoe deze opbrengst moet worden besteed in deze Staten plaats."

De voorzitter: "Dank u wel. Ik constateer dat de PvdD, de ChristenUnie, de SP en GroenLinks zich tegen het voorstel hebben verklaard en de overige fracties er voor zijn. Misschien is het goed om u in de tweede termijn uit te nodigen om op elkaars argumenten in te gaan."

Tweede termijn

Mevrouw Bax: "Dank u wel, voorzitter. De PvdA gaf aan dat het maar om 0,0216% gaat. Zij ziet niet in waarom je dan een principieel standpunt in zou moeten nemen. Een principieel standpunt moet niet afgewogen worden aan de hand van de invloed, de hoeveelheid aandelen of hoe groot of klein je bent. Dan zouden sommige kleine partijen hier ook wel hun mond kunnen houden. De SGP ziet graag dat de opbrengst na verkoop gestoken zal worden in bevordering van duurzame energie. Wij zijn natuurlijk tegen verkoop maar mocht het toch zover komen dan sluiten wij ons daar graag bij aan. Het CDA zegt dat de verkoop onvermijdelijk is. Het is onduidelijk waarom Essent niet verder zou kunnen gaan. Kleine bedrijven zoals het Zeeuwse 'Delta' doen het net zo goed of zelfs beter dan reuzen als ENRON. Consument en natuur en milieu zijn niet gebaat bij een markt die wordt verdeeld onder een aantal giganten die vooral het beste met zichzelf voorhebben. Ik vind het onbegrijpelijk wanneer er in een tijd als deze, waarin het klimaatprobleem steeds meer erkenning krijgt, met een bedrijf als RWE in zee wordt gegaan. Dank u wel."

Mevrouw Roda: "Om te beginnen zou ik graag aan de Partij van de Arbeid om opheldering willen vragen over de uitspraak die aan het eind van de bijdrage van de heer Ruifrok werd gedaan. Hij zei toen: de PvdA zal zich aansluiten bij wat de meerderheid doet. Mijn vraag is: stel dat in Noord-Brabant toch besloten wordt om de aandelen niet te vervreemden, dan is dat wat de meerderheid doet. Sluit u zich daar dan bij aan? Verder zou ik nog willen aangeven dat er de hele tijd wordt gesproken over schaalgrootte en dat fusie de enige optie is, terwijl het natuurlijk ook een optie is - dat zeg ik vooral in de richting van mijn linker kant- dat energiebedrijven samenwerken, een inkooprelatie aangaan of iets dergelijks. Waarom is schaalgrootte alleen maar te bereiken in de vorm van een fusie? Ik sluit me graag aan bij de opmerking van de SGP over de inzet van eventueel vrijkomende middelen. Het lijkt mij zinnig om daar pas echt over te gaan praten op het moment dat het echt aan de orde is."

De voorzitter: "Dank u wel. Mijnheer Ruifrok u werd aangesproken. Misschien wilt u reageren?"

De heer Ruifrok: "Ja voorzitter, dat is dan misschien ook de enige reden waarom ik in tweede termijn iets zou moeten zeggen. Verder heb ik daar niet veel redenen toe. Ik zou het gekserend kunnen afdoen en ik zou mevrouw Roda kunnen vragen of zij denkt of er iemand geïnteresseerd is in de aankoop van 0,0216% van een aandelenpakket van Essent, als de meerderheid niet wil verkopen. Het voordeel van het praktisch standpunt dat ik namens mijn fractie heb aangegeven is, dat wij geconstateerd hebben dat mensen die er werkelijk toedoen daarover een besluit nemen. Mijn inschatting is dat de uiteindelijke uitkomst van het proces zal zijn dat er overgegaan wordt tot verkoop van de aandelen Essent en dat ook in Brabant die situatie zich zal voordoen. Dat is een inschatting. Het moet nog blijken of ik daar gelijk in heb. Ik vind dat het college dat standpunt zou moeten volgen. Als zou blijken dat die verkoop niet aan de orde is, vind ik niet dat u hoeft aan te dringen op de aankoop van ons aandelenpakket, voorzitter."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter allereerst: wij nemen graag de handschoenen van de PvdA aan. Wij zullen ons bij de Algemene Beschouwingen laten gelden."

De heer Ruifrok: "Ik verheug me erop voorzitter. Ik hoop dat de SP inderdaad, en dat zal dan voor het eerst zijn in deze Statenperiode, wezenlijk deelneemt aan dat soort momenten waarop wij met elkaar de politiek beschouwen."

De heer Stuivenberg: "Dat heeft u al eerder aangegeven. Waarvan akte."

De voorzitter: "U voedt mijn verwachtingspatroon dus ik wacht dat met belangstelling af. Ik stel voor dat we teruggaan naar het onderwerp waar het eigenlijk over gaat."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, ook bij een eerder onderwerp heb ik hier mogen constateren dat het pioniersgehalte binnen Flevoland toch bedroevend laag is. Door bijna alle partijen wordt het voorstel van GS overgenomen. Het Calimero-gedrag wordt steeds naar voren gehaald. Wij zijn klein, wij hebben maar een klein aandelenpakket en vandaar: ach, wat heeft het nu voor zin om dat te behouden? Flevoland heeft toch geen zeggenschap. Het gaat echter om een wezenlijke zaak. Het gaat om een publiek bedrijf dat u overgeeft aan een marktpartij. Een marktpartij waar één van de grote aandeelhouders Gazprom is. Ik moet er niet aan denken dat de heer Poetin als hij in moeilijkheden zit onze gas- en elektriciteitsvoorziening gaat beïnvloeden. Natuurlijk, wij hebben het netwerk. Maar draadjes naar de meterkast willen nog niet zeggen dat er elektriciteit uit je wandcontactdoos komt. Daar is meer voor nodig. Voor ons is het een principiële zaak. Het is een publiek domein. Daar willen wij geen afstand van doen. Vandaar dat wij zo scherp inzetten. Dank u wel."

De heer Van Amerongen: "Dank u wel, voorzitter. Ik wil even ingaan op de opmerking van mevrouw Roda. Het had te maken met inkoopcombinaties. Dat ruikt wat mij betreft zeer sterk naar concurrentievervalsing. Ik denk dat u dan ook heel snel te maken krijgt met de NMA die er een stokje voor zal steken. Ik denk dat, dat geen haalbare optie is. Dan het netwerk waar de heer Stuivenberg het over had, dat alleen uit draadjes en koordjes bestaat. Dat is juist waar het in Amerika fout is gegaan. Het netwerk was daar namelijk sterk verouderd en in handen gegeven van private bedrijven. Dat heeft juist kostenverhogend gewerkt. Dat is juist de reden waarom wij, als VVD, er voorstander van zijn om het netwerk juist in handen te houden van de overheid om op die manier een modern, up to date netwerk te garanderen voor de burger die zijn energie moet krijgen."

De heer Stuivenberg: "Bij interruptie. Hoe geavanceerd uw netwerk ook is, maar er is geen leveringszekerheid, dan wens ik u veel succes met uw prachtige netwerk."

De heer Van Amerongen: "Waarop baseert u nu dat we geen leveringszekerheid meer zullen hebben? Hebben we die dan wel als Essent over vijf jaar zijn deuren moet sluiten omdat ze geen concurrentiekracht meer heeft?"

De heer Stuivenberg: "Mijnheer Van Amerongen, dat is een vorm van doemdenken die niet aan de orde is geweest."

De heer Van Amerongen: "Dat is geen doemdenken maar realisme, mijnheer Stuivenberg."

De heer Stuivenberg: "U moet de rapporten en de onderzoeken van de heer Schenk nog maar eens heel goed nalezen."

De heer Van Amerongen: "U refereert aan onderzoeken die u welgevallig zijn. Er zijn ook andere onderzoeken die het tegendeel hebben bewezen."

De heer Stuivenberg: "Mijnheer van Amerongen, daar gaat het nu juist om, die zijn er niet!"

De heer Van Amerongen: "Die zijn er wel degelijk."

De voorzitter: "Ik stel voor dat we teruggaan naar de orde van de vergadering. In principe moet u via de voorzitter discussiëren. Een korte interruptie is prima. U hebt uw meningen uitgewisseld."

De heer Schutte: "Voorzitter, wat ik verwachtte bleek al uit de bijdrage van de fracties. De stellingen waren betrokken in de commissievergadering en zij zijn opnieuw ten gehore gebracht en onderstreept. Ik zal ze dus niet herhalen. Ik wil de gedeputeerde er op wijzen dat ik niet één maar twee vragen heb gesteld. Ik heb ook gevraagd naar de kwestie van de kerncentrale in Borssele. Hebt u al informatie hoe het staat met het streven om Borssele in Nederlandse handen te houden? Ik wil reageren op de heer Bogerd die een mooi pleidooi hield over windmolens. Dan over de kwestie dat we ons nog nooit met energiemaatschappijen zouden hebben bemoeid in deze Staten. Er zou nog nooit een motie zijn aangenomen. Mevrouw Roda is er ook al op ingegaan. Op 8 november 2007 is er in deze Staten een motie aanvaard waar GS met een boodschap vanuit de Staten op pad zijn gestuurd. Er is dus wel degelijk een gedeputeerde met een boodschap naar een aandeelhoudersvergadering gestuurd. Het college is namelijk opgedragen zich op de toen komende aandeelhoudersvergadering van NUON en Essent uit te spreken tegen de bouw van kolencentrales in Nederland. Kortom het is hier wel onderwerp van gesprek geweest."

De heer Bogerd: "Weet u wat mijn probleem nu is? De kolencentrales waren toen een actueel onderwerp in de Staten van Noord-Holland, Gelderland enz. en ergens achteraan kwam Flevoland. Het gaat er mij om waar wij als autonoom college van PS, GS opdracht hebben gegeven invloed uit te oefenen in de aandeelhoudersvergadering. Dat zou ik wel eens willen horen. Dan kunt u noemen dat we een keer een motie hebben ingediend over shirts die door een profvoetbalclub werden gedragen. De hele Staten vonden dat flauwekul. Wanneer hebben de Staten van Flevoland, autonoom, GS opdracht gegeven om de zaak neer te zetten?"

De heer Schutte: "Voorzitter, dat is op 8 november 2007 geweest. Ik neem aan dat de Staten hier toch zelfstandig, in volwassenheid, een dergelijke motie hebben aangenomen. Ik neem aan dat zij niet alleen een ander na papegaaien. Er is hier een gefundeerde motie aanvaard. U moet niet doen voorkomen alsof GS nooit een boodschap mee hebben gekregen. Er is duidelijk een Statenmotie, die serieus moet worden genomen. Met die boodschap is GS op pad gestuurd. Dat het onderwerp ook in andere Staten aan de orde is geweest, doet niet ter zake. We hebben hier een zelfstandig orgaan dat zelfstandig beslissingen neemt. In het volle bewustzijn hebben de Staten, GS met deze boodschap op pad gestuurd. Het is duidelijk dat het een boodschap is geweest die vanuit deze Staten is meegegeven en niet vanuit Limburg of Brabant."

De heer Bogerd: "Voorzitter, bij interruptie. Ik begrijp dat, dat voor de ChristenUnie bepalend is geweest om uiteindelijk hier tegen te zijn en te adviseren om de aandelen niet te verkopen."

De heer Schutte: "Nee, dan heeft u niet goed geluisterd. Ik heb dit niet eens aangehaald. Ik heb andere argumenten genoemd. Ik ga in op uw opmerking dat hier nog nooit iets aan de orde zou zijn geweest. Dat is er wel degelijk."

De voorzitter: "Ik denk dat het onderwerp zo voldoende is uitgekauwd."

De heer Schutte: "Ja voorzitter, ik wou het daarom ook hierbij laten. Dank u wel."

De heer Bogerd: "Voorzitter, ik had verwacht van degenen die tegen zijn, dat ze inhoudelijk gereageerd zouden hebben op de verplichting die RWE aangaat om de productiecapaciteit van Essent de komende vijf jaar voort te zetten. Het gaat dan om beschikbare en betaalbare energie in Nederland. In de lijn zoals Essent die uitgezet heeft. RWE verplicht zich ook tot CO2 opslag, het op grote schaal gebruik van biomassa en het meewerken aan 20 procent Nederlandse energieopwekking. Dat staat in de stukken. Moet ik dan aannemen dat, dat leugens zijn. Dat het niet klopt. Dat telt voor degenen die hier moeite mee hebben. Dat begrijp ik niet."

Mevrouw Roda: "Voorzitter bij interruptie, ik ben er net niet op ingegaan omdat ik er in de eerste termijn al iets over had gezegd. Er is inderdaad een overeenkomst waarin dat soort zaken geregeld zijn. In die overeenkomst wordt echter helemaal niet geregeld dat en zo ja, hoe RWE zich aan deze afspraak zal houden."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, ook bij interruptie. Het is de heer Bogerd toch bekend dat er op dit moment een machtsstrijd binnen de top van RWE plaatsvindt, waarbij het ernaar uitziet dat de haviken zullen winnen en dat er helemaal geen milieuvriendelijk bedrijf zal ontstaan. Of is u dat ontgaan?"

De heer Bogerd: "Daar kan ik weinig mee. Ik begrijp dat u op een ander niveau wilt discussiëren. Op Europees niveau. Daar zijn straks verkiezingen voor. Wij zitten hier in Flevoland en hebben het te toetsen aan de hand van de Flevolandse situatie. Het gaat er niet om hoe het precies op wereldniveau ligt en op Europees niveau. We hebben al moeite genoeg om de Flevolandse belangen hier te behartigen, laat staan dat we het nog op een hoger niveau plaatsen."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, nog een keer bij interruptie. Ik neem aan dat de heer Bogerd gekeken heeft wat RWE voor bedrijf is. Of het wel zo betrouwbaar is en hoe het zit met de machtsstrijd in de top. Of is u dat ontgaan?"

De heer Bogerd: "Ik kan u nog wel een paar bedrijven noemen waar in de top een machtsstrijd gaande is en problemen zijn en waar wij flink wat geld in steken."

De heer Stuivenberg: "Het gaat toch om een bedrijf waar wij onze aandelen aan willen verkopen, mijnheer Bogerd."

De heer Posthumus: "Ik heb eigenlijk niets meer toe te voegen aan de standpunten die zijn uitgewisseld en aan onze eerste termijn waarin wij een principieel verhaal hebben gehouden met oog voor de realiteit."

De voorzitter: "Dank u wel. Dan constateer ik dat de fracties van de PvdA, SGP, CDA en VVD, verklaard hebben voor het voorstel te gaan stemmen. De overige fracties zijn tegen het voorstel. Is dat nog steeds een juiste conclusie? Mag ik bij handopsteken zien wie voor het voorstel stemt?"

Stemming.

Voor stemmen: PvdA, SGP, CDA en VVD.

Tegen stemmen: SP, ChristenUnie, GroenLinks en PvdD.

Het voorstel is aangenomen.

De voorzitter: "Dan is dit agendapunt behandeld."

Mevrouw Roda: "Voorzitter, ik zou even om een korte schorsing willen vragen."

De voorzitter: "Dat is een voorstel van orde. Hoe lang hebt u nodig?"

Mevrouw Roda: "Eén minuut."

De voorzitter: "Ik schors de vergadering voor 1 minuut."

Schorsing.

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Ik moet een omissie rechtzetten want er was net twijfel bij het aantal uitgebrachte stemmen. Het is goed om daar eerst duidelijkheid over te krijgen. Dan kunnen we het eerste blok afronden. Er zou sprake van zijn dat niet iedereen in de CDA -fractie heeft meegestemd. Ik wil u opnieuw vragen, bij handopsteken, wie net voor het voorstel heeft gestemd. Dat is toch iedereen. Er hoeft niets gecorrigeerd te worden. Mevrouw Roda heeft het woord."

Mevrouw Roda: "Dank u wel. Wij zijn teleurgesteld maar niet verrast door deze uitslag. Wij zouden graag een wens mee willen geven aan het college als overgegaan wordt tot vervreemding van de aandelen Essent. Wij willen daar samen met de PvdD en de SP een motie voor indienen. Misschien is het goed als ik even voorlees wat er instaat. Overwegende dat: als onderdeel van de verkoopovereenkomst tussen Essent en RWE een ontwikkeling een duurzaamheidsvereenkomst is opgesteld. Zijn Provinciale Staten van mening dat: een overeenkomst bestaat uit afspraken waarbij de partijen die de overeenkomst aangaan zich verbinden tot uitvoering van het in de overeenkomst gestelde. In de ontwikkeling en duurzaamheidsvereenkomst is dit aspect in onvoldoende mate tot uitdrukking komt, inhoudende dat RWE zich verplicht tot uitvoering van hetgeen is overeengekomen. Dit wordt veroorzaakt doordat in de ontwikkeling en duurzaamheidsvereenkomst niet is vastgelegd wat de gevolgen zijn van het niet nakomen van het in de overeenkomst gestelde. Provinciale Staten verzoeken Gedeputeerde Staten rekening te houden met de volgende bedenking bij de definitieve standpuntbepaling inzake de verkoop van de Essent aandelen: in een aanvulling op de ontwikkeling en duurzaamheidsvereenkomst te regelen wat de gevolgen zijn voor RWE wanneer het gestelde in de overeenkomst niet wordt uitgevoerd. Daarbij de juridische afdwingbaarheid van de in de ontwikkeling en duurzaamheidsvereenkomst overeengekomen investeringen en daarbij te realiseren termijn te waarborgen."

De bode haalt de motie open overhandigt hem aan de voorzitter.

De voorzitter: "Dank u wel. Dan verzoek ik de motie te vermenigvuldigen."

De heer Ruifrok: "Voorzitter, mag ik voordat u dat doet een vraag stellen over de orde?"

De voorzitter: "Dat mag."

De heer Ruifrok: "Het is niet zo dat ik niet wil praten of niet wil stemmen over de motie maar ik zou ook niet willen dat wij school maken met dingen die eigenlijk niet kunnen. Als je gezamenlijk gestemd hebt over een voorstel en daarmee dus de behandeling van het voorstel achter de rug is, is het dan strikt genomen volgens ons reglement van orde nog mogelijk om op datzelfde punt een motie in te dienen die ingaat op het standpunt dat zojuist is ingenomen. Het is niet een aparte motie, vreemd aan de orde. Het is een motie in directe relatie met de besluitvorming."

De voorzitter: "Ik ben zelf van mening dat het balanceert op de rand. De motie verandert het besluit echter niet en stelt het besluit als zodanig niet ter discussie. Het verzoekt in vervolg op het genomen besluit het college van GS iets te ondernemen. Dat is niet in strijd met het voorstel zelf. In die zin vind ik het procedureel wel kunnen."

De heer Bogerd: "Ik ben er niet op tegen dat de motie behandeld wordt maar in artikel 47 lid 5 staat dat een motie met de beraadslaging aan de orde is. Ik heb begrepen dat de beraadslaging afgerond is door een stemming. Dus formeel scheidt u een precedent."

De voorzitter: "Goed, dan ligt het aan de Staten voor. Het reglement van orde geldt alleen als wij ons daar met zijn allen op willen beroepen. We hebben alle ruimte om ervoor te kiezen om er in bijzondere omstandigheden van af te wijken."

De heer Posthumus: "Voorzitter, mag ik daar nog de vraag aan toevoegen of de gang van zaken wel in overeenstemming is met de tekst van het besluit dat we net hebben genomen. In de motie wordt gesproken over wensen en bedenkingen. Het besluit spreekt daar ook over. Los van de procedurele kant was het netter geweest om dit in het debat zelf aan te kondigen en niet na het besluit dat wij hebben genomen."

Het is een wonderlijke gang van zaken. Ik wil u vragen om te kijken of het in overeenstemming is met de tekst van het besluit dat wij zojuist hebben genomen."

De voorzitter: "Wij zullen de motie vermenigvuldigen en verspreiden en in de korte schorsing die nodig is omdat ook GS zich moet beraden over haar standpunt ten opzichte van deze motie, zullen wij kijken of het in strijd is met het besluit. Ik heb zelf niet die indruk. Wij zullen er naar kijken. Wij komen erop terug. Ik schors de vergadering voor 5 minuten."

Schorsing.

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Er is verwarring in de discussie of er op een moment als dit een motie ingediend kan worden. In het besluit dat is genomen is expliciet verwoord om geen wensen en bedenkingen in te brengen. In die betekenis kun je zeggen is het indienen van een motie die toch wensen meegeeft aan GS, een zekere aanslag op het genomen besluit. Tegelijkertijd moet ik ook wijzen op het artikel waar de heer Bogerd uit citeerde. Hij citeerde niet het volledige artikel. Er staat nog een zin achter namelijk: tenzij de vergadering anders beslist."

De heer Bogerd: "Sorry, wat dat betreft ben ik een echte puritein. Er staat: tenzij de vergadering besluit haar later in behandeling te nemen. Dus de vergadering kan tijdens de beraadslaging zeggen: we praten nog even door over het hoofdonderwerp en de motie zullen we later in behandeling nemen."

De voorzitter: "Ja, dat ga ik als voorzitter nu interpreteren. Dat later is wat mij betreft nu in de zin dat ik nu aan de orde stel of de vergadering bereid is om deze motie in behandeling te nemen. Dan kan iedere fractie dat voor zichzelf afwegen. Ik breng het wel onmiddellijk in stemming. We gaan er geen debat over voeren. Dan beslist de vergadering nu of deze motie in behandeling wordt genomen of niet. Gaat u daarmee akkoord? Ik hoor iemand nee zeggen. De heer Van Amerongen."

De heer Van Amerongen: "Wij hebben nog geen motie gezien, mijnheer de voorzitter."

De voorzitter: "Ik zie dat de bode nog bezig is met het uitdelen van de motie. Dan wachten wij nog even tot u hem heeft hoewel u de strekking van de motie wel kent. Ik wil het ordevoorstel om de motie in behandeling te nemen eerst in stemming brengen. Wie is er voor? 16 Statenleden stemmen voor. Er zijn 19 stemmen nodig voor een meerderheid. Het voorstel is dus verworpen. De motie wordt niet in behandeling genomen."

5.Sluiting

De voorzitter: "Ik wil nog een omissie mijnerzijds goedmaken. Ik had dat bij de mededelingen moeten doen. Er is verwarring ontstaan over de bijeenkomst op 14 mei over de tussenbalans. Er heeft in een aantal agenda's gestaan dat er een voorbespreking gehouden zou worden voordat de commissiebehandeling zou plaatsvinden. Aan het presidium is gebleken dat veel Statenleden dat niet opgepikt hebben uit de reguliere agendaplanning. Daardoor is het niet in hun agenda's terechtgekomen. Dat zou kunnen leiden tot een situatie dat er weinig Statenleden op die bijeenkomst aanwezig zouden zijn. Dat heeft het presidium doen besluiten om die bijeenkomst af te zeggen en de tussenbalans direct in de commissie te behandelen. Dat is een mededeling. Ik sluit voor het overige deze vergadering en dank u voor uw inbreng. (20.56 uur)"

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten gehouden op 18 juni 2009.

de griffier,

de voorzitter,